

Janusz Sygocki, Piotr Wilniewicz

TRZECIE STWIERDZENIE TRZNADLA CZARNOGŁOWEGO *EMBERIZA MELANOCEPHALA* W POLSCE

Dnia 29 IV 1984 przy stawie Białogońskim położonym na południowo-zachodnich peryferiach Kielc obserwowałem dorosłego samca trznadla czarnogłowego (Akceptacja KF PTZool.) Ptak przebywał na miejscami zakrzewionej, suchej łące przy stawie. Najmniejsza odległość obserwacji wynosiła 30 metrów.

Sylwetka trznadla czarnogłowego była ogólnie zbliżona do trznadla *Emberiza citrinella*. W porównaniu bezpośrednim z parą potrzosów *Emberiza schoeniclus* (siedzących ok. 0,5 metra dalej) opisywany ptak wydawał się być nieco większy, bardziej pękaty, o wyraźnie szerszej piersi. Ubarwienie wierzchu ciała układało się w charakterystyczny dla większości gatunków trznadli skomplikowany wzór. Spód ciała (podgardle, piersi i brzuch) jednolicie jaskrawożółte, pozbawione kreskowania. Głowa w większości czarna, kształtem przypominająca kaptur: barwa czarna obejmowała około 1/3 upierzenia głowy, w jej górnej części: czoło, ciemie, potylicę, kark, aż do dołu głowy: pokrywy uszne, policzki i pasek policzkowy. Od najbardziej podobnego gatunku – trznadla złotawego *Emberiza aureola* obserwowany ptak wyróżniał się brakiem obroży na piersi i kreskowania na spodzie ciała. Ptak wydawał głos kontaktowy: wolno powtarzane, dźwięczne: „cit cik cik cik cik cit”, w porównaniu z wabieniem trznadla był to głos przyjemniejszy w tonie i bardziej dźwięczny, dobrze słyszalny z odległości 50 metrów.

Trznadel czarnogłowy jest gatunkiem, którego światowy zasięg występowania ogranicza się głównie do obszarów leżących nad Adriatykiem, Morzem Czarnym i Morzem Kaspijskim. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku notowano wzrost liczebności populacji lęgowej trznadla czarnogłowego w Bułgarii i jego rozprzestrzenianie się na północ wzdłuż wybrzeży Morza Czarnego (Cramp i Perrins 1994). Ekspansja ta była zbieżna czasowo ze stwierdzeniem w Kielcach, co pozwala przypuszczać, że stwierdzenie to mogło być jej następstwem, tym bardziej, że nowo zasiedlane tereny położone są stosunkowo najbliżej granic Polski.

Trznadel czarnogłowy był obserwowany w Polsce zaledwie dwukrotnie: w latach osiemdziesiątych XIX wieku jednego osobnika schwytano pod Wołowem oraz 3 VI 1932 zdobyto samca w Jaszczowie pod Lublinem. Stwierdzenie w Kielcach jest zatem trzecim z kolei (Tomiałojć 1990).

Literatura

- Cramp S., Perrins C. M. (eds.). 1994. *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. IX. Oxford University Press.
- Tomiałojć L. 1990. *Ptaki Polski. Rozmieszczenie i liczebność*. PWN, Warszawa.

Adres autora:

Janusz Sygocki, ul. Nowowiejska 24/140, 25-532 Kielce

Piotr Wilniewicz, ul. Paderewskiego 15/3, 25-017 Kielce, e-mail: pwi43@wp.pl

THE THIRD OBSERVATION OF THE BLACK-HEADED BUNTING *EMBERIZA MELANOCEPHALA* IN POLAND

Summary

On 29 April 1984, an adult black-headed bunting was observed on the outskirts of Kielce (50°51'N, 20°33'E). Accepted by the Avifaunistic Commission.

Errata - Kulon 8 (2003), 1

Strona	Wiersz	Jest	Powinno być
49	5g	Janusz Sygocki, Piotr Wilniewicz	Janusz Sygocki